

III. Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen Rahatoimikamarille antama selonteko toiminnastaan vuonna 1902 oli suomennettuna näinkuuluva:

„Kaupungin Vaivaishoitohallitukseen ovat kuuluneet seuraavat Kau-
 punginvaltuuston valitsevat henkilöt, nimittäin laamanni T. J. Boisman Vaivaishoitohal-
 lituksen jäsenet
 ja virkamiehet.
 puheenjohtajana, kamreeri Ö. G. Westling varapuheenjohtajana, lääketieteentohtori vapaaherra E. Cedercreutz, Vankeinhoitohallituksen sihteeri, nimitusmari A. af Forselles, neiti F. Palmén, tehtailija K. V. Bergman, kauppias N. Kochtomow, pastori Emil Murén, puutarhuri V. F. Sagulin ja muurarimestari A. Ärt sekä varajäsenet Senaatin protokollasihteeri E. Willgren, filosofian maisteri M. Holmberg ja tehtailija Hj. Fagerroos; jota paitsi filosofianmaisteri A. Antell on hoitanut Vaivaishoitohallituksen toimitusjohtajalle kuuluvia tehtäviä.

Vaivaishoitohallituksen sihteerinä on toiminut protokollasihteeri E. Willgren.

Vaivaishoitohallituksen toimimiehissä on vuoden kuluessa sattunut se muutos, että rouva Olga Uimonen on kuollut 15 p:nä helmikuuta. Vaivaishoitohallituksella on kiitollisessa muistissa hänen monivuotinen hellä ja hedelmiä tuottava työnsä vaivaishoidon palveluksessa.

Sittenkuin ylioppilas neiti Hildur Karlsson on otettu hoitamaan siten avoinna olevaa tointa, on Vaivaishoitohallituksessa köyhäin silmälläpitoa varten oleva henkilökunta rouva H. Creutlein, neiti H. Karlsson sekä hra Th. Arv. Glad ja A. Johansson.

Työ- ja vaistalon johtajana on myöskin vuonna 1902 ollut kunnallisneuvos Carl Edv. Degerholm, joka on ollut tässä toimessa keskeytymättä aina vuodesta 1872 eli kolme vuosikymmentä, minkä ohessa rouva Maria Degerholm on edelleenkin hoitanut emännän tehtävät laitoksessa ja konttorityöt on toimittanut konttoristi Frans Rosendahl.

Lääkärinhoitoa vaivaistalon sairaalalaitoksissa on toimittanut dosentti tohtori Jarl Hagelstam ja papilliset toimitukset työ- ja vaivaistalossa pastori Emil Murén.

Asiain luku ja
laatu y. m.

Vaivaishoitohallituksella on vuoden kuluessa ollut 21 vakinaista ja 4 ylimääräistä kokousta. Niissä on hallitus käsitellyt yhteensä 1,272 asiaa, joista 972 on ollut toimitusjohtajan valmistamia avunantoasioita ja 300 kirjeasioita.

Taulu N:o 1 tarjoo yleiskatsauksen toimitusjohtajan toimintaan vuotena 1902.

Niiden köyhäin, joille on annettu suoranaista apua, sekä kaupunkiin elätteille annettujen silmälläpitämistä varten on kaupunki, niinkuin ennenkin, ollut jaettuna 9 piiriin, joista kukin on ollut yhden hallituksen jäsenen valvonnan alaisena.

Vaivaishoitohallituksen palveluksessa oleva silmälläpitohenkilökunta on avustanut Vaivaishoitohallitusta ja toimitusjohtajaa sekä niiden henkilöiden olojen selville ottamisessa, joille on haettu vaivaisapua, että sellaisten, jotka erillään vaivaistalosta saavat vaivaishoitoa, ja muuten hankkinut tietoja hätääkärsivistä kunnassa ja erittäinkin alaikäisistä, jotka kodeissa eivät saa asianmukaista hoitoa.

Kaikkiaan avun-
saajia.

Vaivaishoitohallituksen toimesta vuonna 1902 hoidetuista, ylläpidetyistä ja raha-apua saaneista henkilöistä on ollut:

	v. 1902	v. 1901	v. 1900
a) työ- ja vaivaistaloon otettuja	759	787	751
b) elätteille annettuja	581	589	591
c) kodeissa avustettuja suoranaissilla avuilla . .	1,780	1,782	1,646
d) Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistiviallisten kouluissa ja vaivaistalosta erillään olevissa turvakodeissa hoidettuja	113	111	119
e) Vaivaistalosta erillään olevissa sairaaloissa hoidettuja (Marian sairaala ja Sörnäisten sairastupa poisjätettyinä).	299	303	257
f) Asevelvollisten vaimoja	—	8	7
g) Eläkkeensaajia lahjoitettujen pääomain koroista	73	70	70
	Summa	3,605	3,650
			3,441

Työ- ja vaivais-
talo.

Tarkempain erikoistietojen saamiseksi työ- ja vaivaistalon toiminnasta vuonna 1902 viitataan johtajan kunnallisneuvos Degerholmin antamaan, tämän myötä liitettyyn kertomukseen ja sen mukana oleviin lueteloihin ja tietoihin.

Työ- ja vaivaistaloon otetuista 759 henkilöstä oli:

1) <i>Vaivaistalossa</i>	561
niistä enintään samalla kertaa	357
vähintään	288
keskimäärin	322

Hoidokkaita oli:

miehiä	227	
naisia	277	
lapsia	<u>57</u>	561

Helsingissä syntyneitä	44	
muilla paikkak. „	<u>517</u>	561

ruotsiapuhuvia	267	
suomea „	281	
venäjää „	10	
saksaa „	<u>3</u>	561

Vuoden kuluessa kuoli 36 miestä, 26 naista ja 5 lasta.

2) <i>Työlaitoksessa</i>	198
niistä enintään samalla kertaa	105
vähintään	44
keskimäärin	74

Työlaitokseen vuonna 1902 otetuista oli:

Helsingissä syntyneitä	47	
muilla paikkak. „	<u>151</u>	198

ruotsiapuhuvia	86	
suomea „	107	
saksaa „	<u>5</u>	198

Koko lukumäärästä 198:sta on 11 työllään kunnalle korvannut heidän vaimoilleen ja lapsilleen annetun vaivaisavun.

Vaivastalon sairaa-
lailaitokset.

Sairaanhoidon kaupungin työ- ja vaivaistalossa on vuonna 1902 pääasiassa käynyt samojen periaatteiden mukaan kuin edellisinä vuosina.

Sairaskodissa on vuoden kuluessa hoidettu kaikkiaan 272 henkilöä, 174 miestä ja 98 naista yhteensä 27,925 päivää, joka on keskimäärin 102,6 sairaanhoitopäivää potilasta kohti. Vuoden kuluessa otettiin sairauskotiin 191 henkilöä, 132 miestä ja 59 naista.

Poiskirjoitettu on:

terveinä	57, joista	45 miestä	ja	12 naista
paremmaksi tulleina . . .	32, ”	27 ”	”	5 ”
parantamattomina	48, ”	26 ”	”	22 ”
kuolleita	51, ”	31 ”	”	20 ”
	<hr/>			
Summa	188, joista	129 miestä	ja	59 naista
Jälellä oli vuoteen 1903 —	84, ”	45 ”	”	39 ”

Keuhkotauti-
potilaita.
Sairaanhoito-
päiviä.

Sairaista on 34:llä (32 miehellä ja 2 naisella) ollut *keuhkotauti*.

Sairaskodin 90 sijasta on keskimäärin 76 ollut täytettyinä ympäri vuoden. Vertaus edelliseen vuoteen 1901 osottaa, että hoidettavain vaihtelua sairauskodissa on viime vuonna 1902 ollut jonkun verran vähempi, vuonna 1901 kun on hoidettu kaikkiaan 337 potilasta, 196 miestä ja 141 naista, 28,502 päivää, tullen 84,5 sairaanhoitopäivää potilasta kohti ja keskimäärin 78 potilasta päivässä. Tähän seikkaan on kaiketi todennäköisesti ollut syynä se, että vuoden kuluessa on perustettu uusi sairaalaviljontila Marian sairaalaan, jonka kautta vaivaistaloon tulevat aluksi ovat jonkun verran vähentyneet.

Siitä huolimatta on kuitenkin myöskin viime vuonna useinkin sattunut, että potilaita, jotka suuresti ovat olleet jatkettun sairaalahoidon tarpeessa, on täytynyt kirjoittaa pois sairauskodista ja siirtää vaivaistaloon tilan saamiseksi enemmän pakoittavia tapauksia varten. Tämä on tavallisesti ja etupäässä koskenut miesosastoa, johon vaikeampain kroonillisten taudinkohtausten — niiden mukana melkoisen lukuisain tuberkuloosisairaiden — tulvaaminen yleensä on suurempi kuin naisosastoon, missä on hoidettu etupäässä vanhuudenheikkoja ynnä suurempi määrä halvauskohtauksen johdosta avuttomia invaliideja.

Paitsi sairauskodissa olevia potilaita on samaten kuin ennenkin vuoden kuluessa lähes tuhat kiertopotilasta työ- ja vaivaistalosta saanut satunnaista hoitoa.

Hoitohenkilökuntana on 2 hoitaja- ja 2 siivoojanaista.

Mielenvikaisten osastoissa kaupungin työ- ja vaivaistalolla on vuoden 1902 kuluessa hoidettujen sairasmaara ollut kaikkiaan 171, joista 66 miestä ja 105 naista. Jällellä edellisestä vuodesta oli 97, niistä 30 miestä ja 67 naista (vanhassa mielenvikaisten sairaalassa 34 naista); laitoksiin otettiin 74, joista 36 miestä ja 38 naista; poiskirjoitettiin 38, joista 18 miestä ja 20 naista; maalle annettiin elänteille vuoden kuluessa 14, joista 3 miestä ja 11 naista. Jällellä vuoteen 1903 oli vuoden lopussa 119, niistä 45 miestä ja 74 naista.

Mielenvikaisten
hoitolaitokset.

Sairaanhoitopäiviä oli vuoden kuluessa kaikkiaan 40,689 (edellisenä vuonna 39,668, joista 12,410 vanhan mielenvikaisten sairaalan potilaille) ja siis jokaista vuonna 1902 hoidettua henkilöä kohti keskimäärin 237,9; keskimäärä sairaita päivää kohti oli 111,4.

Vuoden kuluessa hoidettaviksi otetuissa 74 potilaassa on mielenvika 29 tapauksessa kestänyt enemmän kuin vuoden ajan ennen laitokseen ottamista; 45 tapauksessa on mielenvian alku sattunut yhden vuoden kuluessa ja 28:ssa näistä lyhemmän ajan kuin kuukauden, jopa jokseenkin useissa viikon tai muutamia päiviä ennen, kuin heidät on laitokseen otettu. Ei siis liene liiaksi sanottu, jos paljon enemmän kuin puolet vuoden kuluessa laitokseen otetuista pitää akuuttisina mielenvian tapauksina.

Vuoden kuluessa poiskirjoitetuista 38 potilaasta on 12 ollut terveiksi tulleita, 5 paremmaksi tullutta, 10 parantamatonta ja 11 kuollutta.

Mielenvikaisten sairaalaan on 1902 vuoden kuluessa siirretty Lapinlahden Keskuslaitoksesta 3 miestä ja 1 nainen, joita on vaivannut kroonillinen mielenvika. Käkisalmen hoitolaitokseen on täältä siirretty 1 mies.

Hoitajahenkilökuntaan on vuoden kuluessa lisätty kolme nais- ja yksi mieshoitaja. Yhteensä on laitoksessa neljä mies- ja yhdeksän naishoitajaa. Ylihoitajattaren toimessa on ollut neiti Augusta Bergström.

Niinkuin ylläsanotusta näkyy on tilaa vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaitoksessa edelleen paljon käytetty.

Kaupunginvaltuustolle 21 p:nä toukokuuta 1902 lähettämässään kirjelmässä ilmoitti Terveyslautakunta, että vaivaistalon lääkäri oli huomauttanut erinäisiä vaivaistalon sairaanhoitolaitoksissa olevia puutteita ja epäkohtia, sekä esittänyt välttämättömäksi saattaa sairaanhoito enemmän ajanmukaiselle kannalle, mahdollisesti erityisen vastaanotto- ja hoitolaitoksen perustamisella akuuttisia mielenvikaisia varten, jonka ohessa tohtori Hagelstam oli väliaikaisina toimenpiteinä vaatinut

a) vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaitoksen sairaanhoitajakunnan lisäämistä 2:lla mies- ja 2:lla naishoitajalla; sekä

b) amanuensin asettamista avustamaan lääkärinhoitoa vaivaistalon sairaanhoitolaitoksissa.

Terveyslautakunta oli myöskin puolestaan havainnut, että melkoisia muutoksia sairaanhoidon suunnitelmaan tarvittiin, mutta asian laajaan ja vaikeasti ratkaistavaan laatuun katsoen ei Lautakunta ollut ollut tilaisuudessa käsittelemään tohtori Hagelstamin herättämää kysymystä kokonaisuudessaan, vaan aluksi rajoittunut puoltamaan tohtori Hagelstamin ehdottamia väliaikaisia toimenpiteitä siten että Väivaishoitohallitus valtuutettaisiin lisäämään sairaanhoitajakuntaa 2:lla nais- ja 2:lla mieshoitajalla sekä että Terveyslautakunta oikeutettaisiin vaivaistalon lääkärin ehdotuksesta toistaiseksi ottamaan amanuensin, jonka palkkaamiseen olisi myönnettävä vuotuinen 1,500 markan määräraha. Jälkimäistä ehdotusta perusteli Terveyslautakunta sillä että, kun monet vaivaistaloon otetut olivat enemmän tai vähemmän tehokkaan lääkärinhoidon tarpeessa, niin se enemmän kuin kohtuullista kysyi *yhden* lääkärin aikaa ja työtä ja että tämä työ tulisi edelleen lisääntymään sen kautta, että vaivaistalolle on tullut lisäksi uusi keuhkotautisten paviljonki.

Sittenkuin Kaupunginvaltuusto oli katsonut olevan aihetta lähettää Terveyslautakunnan ehdotus Väivaishoitohallitukselle lausunnon saamista varten, antoi Väivaishoitohallitus 1 p:nä syyskuuta 1902 asiasta näinkuuluvan lausunnon:

Väivaishoitohallitus, jolta viime kesäkuun 17 p:nä annetulla lähete-päätöksellä on vaadittu lausuntoa Terveyslautakunnan puheenalaisesta esityksestä, saa, myötäliittäen toimitusjohtajan ja vaivaistalon johtajan asiasta antamat lausunnot, kunnian huomauttaa, että sittenkuin Väivaishoitohallitus yllämainitun mutkatien kautta on saanut tiedon siitä, että sen lääkäri on katsonut hoitajakunnan vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaitoksessa tarvitsevan lisäämistä, on Väivaishoitohallitus jo asettanut vielä yhden mies- ja yhden naishoitajan, joiden palkkaus voi mennä Väivaishoitohallituksen vuosirahansääntöön otetusta määrärahadista arvaamattomia tarpeita varten; ja tulee Väivaishoitohallitus myöskin vastedes tilaisuuteen budgettivuoden kuluessa samalla tavoin tyydyttää pakottavaa lisätyn hoitajakunnan tarvetta.

Mitä taas tulee kysymykseen amanuensin asettamisesta, vaivaistalon lääkärin avuksi, on Väivaishoitohallitus katsonut velvollisuudekseen ilmoittaa, että lääkärinhoitoa vaivaistalossa 1890-luvun keskipoikoille asti hoiti Töölön aluelääkäri 600 markan lisäpalkkiosta vuodessa ja ollen velvollinen käymään vaivaistalossa joka arkipäivä sekä sen lisäksi tarvittaessa laitoksen

johtajan kutsumuksesta. Sittenkuin uusi mielenvikaisten hoito-osasto oli tullut lisäksi, katsottiin tarvittavan vartavasten vaivaistalon laitoksia varten asetettua lääkäriä, jonka palkkaus aluksi oli 3,000 markkaa mutta sittemmin korotettiin 3,600 markkaan vuodessa. Suuremmissa määrin lääkärin työ ei tule lisäytymään, sittenkuin näinä päivinä valmiiksi tullut paviljonki tuberkelisairaita varten voidaan avata mainittuun tarkoitukseen käytettäväksi, koska se ainakin puoleksi tulee täyteen tuberkelisairaita, jotka nykyisin ovat hajallaan vaivaistalon muissa osastoissa, ja paviljonki muuten on aijottu ainoastaan parantumattomia sairaita varten, joiden hoito ei suuremmissa määrin ota lääkäriltä aikaa. Sitä vastoin vaivaistalon lääkärin työ tulee oleellisesti vähenemään, sittenkuin Marian sairaalassa uusi paviljonki on tänä vuonna avattu ja Vaivaishoitohallitus sen johdosta voi lakkauttaa sen väliaikaisen toimenpiteen, että myönnetään parantuvia tapauksia otettavaksi vaivaistalon sairaalaan, jonka varsinainen tarkoitus on olla kotina vanhuudenheikoille ja pitkäaikaisen taudin johdosta aina vuoteen omana oleville vaivaishoitolaisille.

Vaivaishoitohallitus sentähden ei katso voivansa puoltaa ehdotusta amanuensin asettamisesta vaivaistalon lääkärille. Jos lisäys määrärahaan lääkärinhoitoa varten havaittaisiin tarpeelliseksi, näyttää edullisemmalta *yhdele* lääkärille määrätä palkkaus niin suureksi, että hän kokonaan voi olla Vaivaishoitohallituksen käytettävänä. Se seikka että mielenvikaisia viime aikoina yhä useammin on annettu elätteille maaseudulle voisi erityisesti vaatia asiantuntevaa lääkärinapua toimitusjohtajalle tämän laatuisten elätteille annettujen silmälläpitoa varten. Lääkärinhoidon ollen järjestettynä nykyiselle kannalleen, ei Vaivaishoitohallituksella edes varsin lukuisan Sipoossa olevan mielenvikaisten siirtolan silmälläpitoa varten ole ollut odotettavana lääkärin myötävaikutusta. Kun siten perinpohjaisempi vaivaistalon lääkärin aseman muutos näyttää suotavalta, saa Vaivaishoitohallitus kunnioittaen ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto tahtoisii päättää

*antaa ehdotuksen amanuensin asettamisesta lääkärinhoidon
auttamiseksi vaivaistalon sairaalalaitoksissa tätä nykyä raueta.*

Tohtori Hagelstamin nostama pääkysymys uuden mielenvikaisten laitoksen rakentamisesta, jonka kysymyksen Terveyslautakunta on jättänyt vastaisesta käsittelystä riippuvaksi, on sitä vastoin niin pakottavaa laatua, että Vaivaishoitohallitus ei ole voinut olla tässä yhteydessä tekemättä ehdotusta väliaikaisiksi toimenpiteiksi. Jo syyskuussa vuonna 1900 huomautti tohtori Hagelstam Vaivaishoitohallitukselle, että sijain puute kunnan mielenvikaisten sairaalassa teki Helsingin kaupungille mahdottomaksi täyttää

lainmääräämää sairashoitovelvollisuuttaan mielenvikaisia köyhiä kohtaan, jonka johdosta tohtori Hagelstam esitti kiireellistä toimenpidettä tämän epäkohdan auttamiseksi. Kaupunginvaltuustolle 18 p:nä helmikuuta 1901 lähettämässään kirjelmässä (Pain. Asiak. 1901 N:o 31) ilmoitti Vaivaishoitohallitus, mihin toimenpiteisiin oli ryhdytty useampain sijain saamiseksi valtion mielenvikaisten hoitolaitoksissa, sekä esitti että jollekin paikalle kaupungin ulkopuolelle rakennettaisiin uusi sairaala kaupungin kustannuksella ylläpidettäviä ja hoidettavia mielenvikaisia varten, joka sairaala samalla voisi olla keskuslaitoksena lähiseudulle elätteille annettujen mielenvikaisten silmälläpitoa varten.

Se erityinen valiokunta, jonka valmisteltavaksi asia annettiin, lausui (Pain. Asiak. 1901 N:o 31) välttämättömäksi heti ryhtyä toimenpiteisiin lisäytyvään mielenvikaisten hoitoa varten, mutta huomautti että, ennenkuin valiokunta voi puoltaa Vaivaishoitohallituksen ehdottamaa rakennusyritystä, jonka toimeenpaneminen aiheuttaisi melkoisia kustannuksia, valiokunta oli tahtonut puoltaa toista keinoa, jota ei enemmin ollut kyllin otettu huomioon. Jo kauan aikaa oli Vaivaishoitohallitus antanut mielenvikaisia maaseutulaisille elätteille. Tässä oli kuitenkin tullut huomioon ainoastaan eräs verrattain vähälukuinen ryhmä, nimittäin ne, jotka oli voitu antaa elätteelle ilman mitään muuta valvontaa kuin mikä on tarpeen varmuuden saamiseksi, että heidän hoitajansa eivät heitä huonosti hoida. Mutta sitä menettelyä, että mielenvikaisia henkilöitä annetaan kodeissa hoidettaviksi, oli viime aikoina, erittäinkin ulkomailla, alettu käyttää yhä enemmän myöskin hoitotapana. Oli nähty, että monessa mielenvian tapauksessa rauhallinen elämä maalla, olo perheessä, jossa oli tilaisuutta kyvyn mukaan ottaa osaa yksinkertaisempiin töihin, ja suurempi vapaus olivat tuottaneet suotuisampia tuloksia sairasten parantumiseen nähden kuin pakko ja välttämätön rauhattomuus suuressa hoitolaitoksessa. Selvityksen saamiseksi siitä, missä määrin sellainen mielenvikaisten elätteille antaminen maaseudulle olisi mahdollinen ja omansa tyydyttämään suuremman tilan tarvetta vaivaistalon hoitolaitoksessa, oli Vaivaishoitohallitus, yksissä neuvoin lääkärinsä kanssa, Sipoon pitäjään antanut elätteille osan hoidokkaita sanotusta mielenvikaisten hoitolaitoksesta; ja näiden silmälläpitoa varten oli asetettu erityinen mielenvikaisten hoitaja. Tämän johdosta ja kun Vaivaishoitohallitus oli lausunut aikovansa vastedes laajemmalti käyttää alulle pantua menettelyä, mahdollisesti perustamalla uusia siirtoloita muille paikkakunnille, ehdotti valiokunta, että kysymys kaupungin mielenvikaisten hoitolaitoksen laajentamisesta uudis- tai lisärakennuksilla tällä kertaa saisi raueta.

Tohtori Hagelstam oli kuitenkin valiokunnalle jättämässään kirjoituksessa kunnan mielenvikaisten hoidosta (Pain. Asiak. 1901 N:o 31) huomauttanut, kuinka vaivaistalon mielenvikaisten hoitolaitoksella nähtävästi oli tarkoitettu ainoastaan kyllin tilavan turvakodin aikaansaamista kroonillisesti mielivikaisille vaivaishoitolaisille, jonka ohessa muutamia harvoja sijoja oli pidettävä käytettäväksi akuuttisia sairaustapauksia varten, jotka ajateltiin edelleenkin voitavan jättää Lapinlahden Keskuslaitoksen hoidettaviksi. Parantumattomat mielenvikaiset eivät tavallisesti kaivanneet mitään varsinaista käsittelyä ja muonanpito vaivaistalossa voitiin yleensä pitää sopivana tämänlaisille potilaille. Yhä enemmän oli kuitenkin näytetty, että mielenvikaisten hoitolaitosta vaivaistalossa ei koskaan ollut suunnitelta akuuttisia mielenvikaisia varten.

Selitettyään kuinka kaupunki ei voinut odottaa missään sanottavassa määrin saavansa käyttää tilaa valtion laitoksissa, huomautti tohtori Hagelstam vihdoin, että Helsingin kaupunki ei enää kauan voi torjua luotaan kysymystä mielenvikaistensa hoidon järkiperaisestä ja ajanmukaisesta järjestämisestä.

Samalla kuin Kaupunginvaltuusto asiaa käsitellessään omaksui valiokunnan yllämainitun lausunnon, jätettiin tohtori Hagelstamin esitys Terveyslautakunnalle tiedoksi.

Tohtori Hagelstamin Terveyslautakunnalle antama kirjoitus, joka on antanut aihetta nyt puheena olevaan asiaan, alkaa viittauksella hänen aikaisempaan esitykseensä ja loppuu sillä, että Suomen pääkaupunki ei pitkän päälle voi tyytyä ainoastaan alkuperäisellä kannalla olevaan turvalaitokseen luvultaan yhä lisäytyviä mielenvikaisia varten, vaan ehdottomasti ennemmin tahi myöhemmin tulee pakotetuksi varustamaan itselensä jokseenkiin ajanmukaisen vastaanotto- ja hoitolaitoksen.

Tänä vuonna on Vaivaishoitohallitus, niinkuin toimitusjohtajan lausunnosta tarkemmin näkyy, joutunut varsin hankalaan asemaan mielenvikaisten hoitoon nähden. Koe Sipoon siirtolalla on onnistunut paremmin kuin on voitu odottaakaan, kun kokonaista 31 potilasta mielenvikaisten hoitolaitoksesta on annettu sinne elätteille yhden ainoan tavallisen mielenvikaisten hoitajan silmälläpidon alaisina. Mutta siitä huolimatta on mielenvikaisten tulva ollut niin suuri, että kaikille ei ole voitu saada sijaa niissä laitoksissa, jotka ovat Vaivaishoitohallituksen käytettävänä. Missä määrin olisi pitänyt olla mahdollista vielä enemmän käyttää elätteille antamisjärjestelmää asian tuntevan valvonnan alaisena ja missä määrin enemmän sijoja Helsingin kaupungista oleville akuuttisille mielenvikaisille olisi pitä-

nyt voida saada valtion laitoksissa, ovat kysymyksiä, joista Terveyslautakunta voinee antaa lausunnon paremmalla asiantuntemuksella kuin Vaivaishoitohallitus. Omituiselta tuntuu, että kun vuonna 1890 Lapinlahden sairaalaan oli otettuna kokonaista 39 Helsingin Vaivaishoitohallituksen huostaan otettuja mielenvikaisia (Pain. Asiak. 1892 N:o 23 siv. 11), niin tämä luku nykyisin on ainoastaan 15 ja että Pitkäniemen suuressa mielenvikaisten laitoksessa on voitu saada tilaa ainoastaan 6:lle Helsingin vaivaishoitoyhdyskunnasta olevalle potilaalle.

Voidaksensa heti täyttää tarpeen, joka on käynyt niin pakottavaksi, että sairaalassa olleen tilan puutteen tähden poliisikamarin arestihuone on saanut olla mielenvikaisten vastaanottolaitoksena, mikä taas on aiheuttanut useampaan kertaan valituksia poliisin puolesta, on Vaivaishoitohallitus ollut pakotettu ehdottamaan, että äskettäin valmiiksi tullutta ja tarkastettua tuberkelisairasten paviljonkia saataisiin väliaikaisesti käyttää sairaalaksi rauhallisemmille mielenvikaisille, jota varten paviljongin ikkunat olisivat varustettavat yksinkertaisilla rautaristikoilla ja paviljonki ympäröitävä lauta-aidalla. Sen ohessa esittää Vaivaishoitohallitus, että nykyisessä vaivaistalon mielenvikaisten sairaalassa seitsemän yhteishuonetta saataisiin varustaa yksityishuoneiksi eli kopeiksi. Nämä varustamistyöt on myötäliitetyn, vaivaistalon johtajan tekemän kustannusarvion mukaan laskettu vaativan yhteensä 4,134 markan menon, josta suurin osa eli 3,304 markkaa koppien varustamiseksi mielenvikaisten sairaalaan. Ja kun tämä työ ei voi jäädä siksi kuin kaupungin tulo- ja menoarvio tulevaksi vuodeksi vahvistetaan, saa Vaivaishoitohallitus kunnioittaen ehdottaa

että Kaupunginvaltuusto käyttövaroistaan määräisi korkeintaan 4,134 markkaa yllämainittuihin varustamistöihin vaivaistalon mielenvikaisten sairaalassa ja tuberkelisairastenpaviljongissa; sekä että Vaivaishoitohallitukselle annettaisiin toimeksi pitää huolta näiden töiden toimittamisesta.

Ainoastaan suuresti epäiltyään Vaivaishoitohallitus on voinut päättää ehdottaa taas yhtä vaivaistalon paviljongeista käytettäväksi väliaikaisesti korvaamaan sairaanhoitosijain puutetta. Lausunnoissaan ovat sekä toimitusjohtaja että vaivaistalon johtaja huomauttaneet sitä haitallista vaikutusta, joka sellaisilla toimenpiteillä on ollut varsinaiseen vaivaishoitohallintoon. Sen valvominen, että ainoastaan apuatarvitsevia avustetaan, käypikin erittäin paljon vaikeammaksi, jollei vaivaistalossa ole riittävästi sijoja käytettävänä varsinaisia vaivaishoitotapauksia varten.

Sittenkuin tuberkelisairasten paviljonki Marian sairaalassa on näyt-

täytynyt riittämättömäksi ja Vaivaishoitohallituksen sen johdosta on ollut pakko yhä enemmän vaivaistaloon ottaa varattomia, joita vaivaa parantumaton tuberkelitauti, kiinnitti Vaivaishoitohallitus 18 p:nä helmikuuta 1901 lähettämässään kirjelmässä (Pain. Asiak. 1901 N:o 31) Kaupunginvaltuuston huomiota siihen epäkohtaan, että vaivaistalon laitoksissa tuberkelitantisia hoidokkaita ei voitu erottaa muista, jonka ohessa Vaivaishoitohallitus ilmoitti, että ammattimiesten lausunnon mukaan vaivaistalon sairaala ei antanut takeita tuberkelitartunnan toisiin siirtymistä vastaan. Kun siten paviljongin rakentaminen tuberkelitautisten eristämiseksi vaivaistalossa on tarkoittanut humanitääristä tarkoitusta, jota ei pitkäksi ajaksi voida poistorjua, niin ehdotusta, että uutta paviljonkia aluksi käytettäisiin sairaalaksi rauhallisemmille mielenvikaisille, täytyy pitää väliaikaisena, mahdollisimman lyhyeksi ajaksi aiottuna hätäheinona, joka on välttämätön sentähden, että tohtori Hagelstamin nostamaa pääkysymystä toimenpiteistä kaupungin mielenvikaisten hoidon järjestämiseksi ei ole enemmin otettu käsiteltäväksi. Tämän nojalla esittää Vaivaishoitohallitus, että *Kaupunginvaltuusto antaisi Terveyslautakunnalle toimeksi,*

mahdollisimman pian tehdä ehdotuksen hädänalaisten mielenvikaisten hoidon siten järjestämiseksi, että kunta niihin nähden voi täyttää lainmääräämän vaivaishoitovelvollisuutensa; ja

yksissä neuvoin Vaivaishoitohallituksen kanssa toimittaa tutkimuksen, mistä on voinut riippua että akuuttista mielenvikaa sairastavia köyhiä Helsingin kaupungista viime aikoina verrattain vähän on päässyt valtion laitoksiin sellaisia mielenvikaisia varten.

Kaikki Vaivaishoitohallituksen ehdotukset hyväksyttiin asiata Kaupunginvaltuustossa käsiteltäessä.

Elänteille antamattuja.

Kaikista Helsingin kaupungin vaivaishoidon elänteille antamista henkilöistä oli:

<i>Kaupungissa</i>	113, joista vanhempia henkilöitä .	26
	15 vuotta nuorempia lapsia. . .	87
vuonna 1901	105, joista vanhempia henkilöitä.	15
	15 vuotta nuorempia lapsia. . .	90
<i>Maalla</i>	468, joista vanhempia henkilöitä . .	204
	15 vuotta nuorempia lapsia . .	264
vuonna 1901	484, joista vanhempia henkilöitä .	201
	15 vuotta nuorempia lapsia . .	283

Maalle elänteille annetuista oli

Kirkkonummen pitäjässä	66
Wihdin ”	83
Espoon ”	97
Siuntion ”	45
Sipoon ”	62
Nurmijärven ”	26
Helsingin ”	31
Tuusulan ”	15
Lohjan ”	6
Erinäisissä muissa kunnissa	37
Summa	468

Näistä kuoli 3 miestä ja 10 naista = ...	13
täytti 15 vuotta	25
jätettiin takaisin vanhemmilleen	4
otettiin vaivaistaloon	12

Niiden köyhäin tarkempaa silmälläpitoa, joita Helsingin kaupunki ylläpitää muilla paikkakunnilla, on 4 kunnassa hoitanut Vaivaishoitohallituksen sitä varten ottamat asiamiehet.

Sellaisina ovat vuoden kuluessa toimineet

Espoossa neiti Matilda Bergström,
Kirkkonummella entinen siltavouti K. A. Lönnqvist,
Siuntiossa kruununnimismies K. A. Grönholm,
Wihdissä ylikonstaapeli G. Grönberg.

Näiden asiamiesten palkkio vaihtelee 100 ja 150 markan välillä, riippuen kullekin paikkakunnalle elänteille annettujen luvusta.

Sitä paitsi on Vaivaishoitohallituksen silmälläpitohenkilökunnasta rouva Creutlein tarkastanut elänteille annettuja Nurmijärvellä (2 kertaa) ja Siuntion pitäjässä.

Suoranaista
apua.

Suoranaista apua kotiinsa saaneista köyhistä oli:

	<i>v. 1902</i>	<i>v. 1901</i>	<i>v. 1900</i>
Vanhempia henkilöitä	697	714	614
niiden lapsia	1,083	1,068	1,032
Summa	1,780	1,782	1,646

niistä vanhempia henkilöitä, jotka 17 p:nä maaliskuuta 1879 annetun Arm. asetuksen mukaan ovat ehdottomasti vaivaishoitoon oikeutettuja	369	327	297
muita sellaiseen puutteeseen joutuneita, että Vaivais- hoitohallituksen on ollut pakko antaa heille satunnaista apua	328	387	317
Summa	697	714	614

Mielenvikaisten hoitolaitoksissa, aistiviälliskouluissa tai turvakodeissa:

1:o Niuvanniemen mielenvikaisten keskuslaitoksessa	4	Erityisissä lai- toksissa hoidet- tuja.
2:o Lapinlahden „ „	23	
3:o Pitkäniemen „ „	6	
4:o Käkisalmen „ turvalaitoksessa	19	
5:o Seilin „ „	17	
6:o Perttulan tylsämielisten kasvatuslaitoksessa	1	
7:o Kaatuvatautisten lasten kodissa Hattulassa	3	
8:o Raajarikkoisten työkoulussa ja kodissa Helsingissä	6	
9:o Kuuromykkäinkoulussa Porvoossa	2	
10:o „ Pietarsaareissa	2	
11:o „ Jyväskylässä	1	
12:o „ Kuopiossa	1	
13:o „ Turussa	3	
14:o Sokeainkoulussa Helsingissä	6	
15:o Myrskylän pahantapaisten poikain turvakodissa	19	
Summa	113	

Taulu N:o 2 osoittaa mielen- tai ruumiinvikojen vaivaamain köyhäin luvun, joita on hoidettu taikka avustettu Helsingin kaupungin vaivais-
hoidon kustannuksella vuonna 1902.

Vaivaistalosta erillään olevassa sairaalassa hoidettuja:

	v. 1902	v. 1901	v. 1900
Yleisen sairaalan eri osastoilla	285	285	248
Muissa täkäläisissä sairaaloissa	11	16	9
Summa	296	301	257

Niiden henkilöiden luku, joita eri kuukausina on *avustettu ravinto-* Erinäisiä apuja.
aineilla (ruoka-annoksilla työväenhyörykeittiöstä Pursimiehenkadun N:o 10),

sekä niiden henkilöiden luku, jotka ovat saaneet *lääkkeitä* vaivaishoidon kustannuksella, näkyy Taulusta N:o 1. Kustannukset lääkkeistä nousivat 5,509 markkaan 3 penniin (vuonna 1901 5,040 markkaan 38 penniin ja vuonna 1900 3,786 markkaan 13 penniin).

Kaikkiaan 212 kuollutta *haudattiin* vuoden kuluessa *vaivaishoidon kustannuksella*, niistä 199 Helsingin kaupungissa.

Vaivaishoidolle lahjoitettujen rahastoin korojen käyttäminen.

Korot erinäisistä vaivaishoidolle lahjoitetuista rahastoista, joita Rahatoimikamari hoitaa, on Vaivaishoitohallitus jakanut 73 henkilölle, jotka maksunosotusten nojalla ovat Rahatoimikonttorista kantaneet heille myönetyt osuudet.

Nämä korkovarot on jaettu seuraavan laskelman mukaan;

Helmikuussa 1902 korkoa

Aleksandran rahastosta	<i>Smf.</i>	200: —
Wilhelm Elgin rahastosta	„	587: 80
Hanellin „	„	296: 75
Hedvig Charlotta Gripenbergin rahastosta	„	639: 15

Toukokuussa 1902 korkoa

Carl Sierckenin rahastosta	„	159: 78
Gustava Karolina Brobergin y. m. rahastoista	„	585: —

Lokakuussa 1902 korkoa

Maria Bergmanin rahastosta	„	500: —
--------------------------------------	---	--------

Joulukuussa 1902 korkoa

Adolf Fredrik Sierckin rahastosta	„	399: 46
Elsa Maria Lampan „	„	503: 40
Lisette Gardbergin „	„	57: 06

Summa *Smf.* 3,928: 40

Sittenkuin Kaupunginvaltuusto oli saanut ilmoituksen siitä, että Övers-tinrouva *Aurore Karamzine* ennen kuolemaansa oli määrännyt viisituhatta markkaa käytettäväksi kaupungin köyhäin hyödyksi, ja Kaupunginvaltuusto kehottanut Vaivaishoitohallitusta tekemään ehdotuksen varojen käyttämisestä aiottuun tarkoitukseen, lausui Vaivaishoitohallitus vastauskirjelmässään, että Vaivaishoitohallituksen mielestä soveliaim ja samalla arvokkain tapa kiinnittää jalon antajattaren muistoa olisi se, että mainituilla varoilla perustettaisiin rahasto, jonka korot vuosittain hänen kuolinpäivänään jaettaisiin sellaisille kaupungin köyhille, joilla voimassa olevan vaivaishoitoasetuksen mukaan ei ole ehdotonta oikeutta vaivaisavun saamiseen.

Mutta jos Kaupunginvaltuusto ei pitäisi asian siten järjestämistä lahjoittajan tahdon mukaisena, ehdotti Vaivahoitohallitus, että puheenalaisista varoista annettaisiin: Vaivahoitohallitukselle tuhat viisisataa markkaa, josta pienempi määrä saataisiin käyttää työ- ja vaivaistalon hoidokasten ravitsemiseen jonakin määräpäivänä, esim. juhannuspäivänä, ja loput Vaivahoitohallituksen jaettavaksi erittäinkin ehdotonta vaivahoitoa saamattomille köyhille, Yhdistykselle hyväntekeväisyyden järjestämiseksi niinkään tuhat viisisataa markkaa ja Kaupunginlähetykselle tuhat markkaa näiden yhdistysten annettavaksi köyhille henkilöille, sekä Lastenhoitoyhdistykselle tuhat markkaa, jotta yhdistys saatettaisiin tilaisuuteen kesän kuluessa auttaa kivuloisia lapsia maalle oleskelemaan.

Sittenkuin Vaivahoitohallituksen ehdotus oli saanut Kaupunginvaltuuston hyväksymisen, valmistettiin juhannuspäivänä 1902 työ- ja vaivaistalon hoidokkaille päivällisateria ja loput (Smk 1,193:79) vaivahoidolle tulleista varoista jaettiin pienemmin erin erinäisille kaupungin köyhille.

Kunnan osuus Myrskylän turvakodin hoidokasten kustannuksiin (Smk 2,247:20) oli vuonna 1902 Smk 561:82. Myrskylän turvakoti.

Seuraava laskelma osoittaa vaivahoidon tulot ja menot vuonna 1902. Vaivahoidon tulot ja menot.

	<i>Smk.</i>	<i>ptä.</i>	<i>Smk.</i>	<i>ptä.</i>
Tulot.				
Säästöä vuodesta 1901	7,072	36		
Korvausta köyhän ylläpidosta	10,064	24		
Toistä, joita vaivaistalon hoidokkaat ovat tehneet	276	61		
Toistä, joita työlaitoksen hoidokkaat ovat tehneet	12,079	68		
Myydyistä sioista	1,250	—		
Myydyistä muonan jätteistä	78	06		
Korkoa juoksevalta tililtä	124	46	30,945	41
Nostettu Rahatoimikonttorissa	—	—	288,000	—
Summa <i>Smk.</i>	—	—	318,945	41
Menot.				
<i>Vaivahoitohallitus.</i>				
Palkkauksia	11,000	—		
Palkkiota katsontamiehille	5,499	93		
Korvausta tarkastusmatkoista	387	05	16,886	98
Siirto	—	—	335,832	39

	<i>Smc</i>	<i>pa</i>	<i>Smc</i>	<i>pa</i>
Siirto	—	—	16,886	98
<i>Vaivaistalo.</i>				
Palkkauksia	15,420	—		
Vaatetusta	5,511	07		
Muonaa	29,225	52		
Lääkkeitä	3,678	08		
Kalustoa	1,395	93		
Tarveaineita	1,069	30		
Halkoja ja valaistusta	7,993	55		
Hevosenuokaa	766	30		
Korjaustöitä	4,644	96		
Sekalaisia menoja	4,087	45	73,792	16
<i>Työlaitos.</i>				
Palkkauksia	2,940	—		
Halkoja ja valaistusta	1,121	99		
Muonaa	10,225	51		
Vaatetusta	1,831	48		
Tarveaineita	5,896	97		
Kalustoa ja työkaluja	447	87		
Ahkeruusrahoja	885	25		
Korjaustöitä	790	90		
Sekalaisia menoja	939	17	25,079	14
<i>Mielenvikaisten hoitolaitos.</i>				
Palkkauksia	6,960	—		
Vaatetusta	3,037	91		
Muonaa	14,225	51		
Lääkkeitä	1,781	72		
Kalustoa	1,142	02		
Halkoja ja valaistusta	6,894	13		
Korjaustöitä	1,526	01		
Sekalaisia menoja	1,398	71	36,966	01
Siirto	—	—	152,724	29

	<i>Smk.</i>	<i>7^ä</i>	<i>Smk.</i>	<i>7^ä</i>
Siirto	—	—	152,724	29
<i>Köyhäin ylläpito ja kustannukset laitoksen ulkopuolella.</i>				
Kaupunkiin ja maaseudulle elänteille annettuja	69,500	42		
Erinäisiin laitoksiin otettuja	5,017	65		
Sairaanhoido	9,244	90		
Mielenvikaisten hoito	21,784	—		
Lääkkeitä	5,509	03		
Suoranaisia apuja	43,809	—	154,865	—
<i>Sekalaista.</i>				
Tarverahoja ja arvaamattomia menoja	—	—	3,040	65
Säästää vuoteen 1903	—	—	8,315	47
Summa <i>Smk.</i>	—	—	318,945	41

Vaivahoidon menot laskettuina kuukausittain näkyvät *Taul. N:o 3.*

Taulu, osottava menoarvion sekä menojen eron vuonna 1902.

	Menoarvion mukaan	Menot	Lisäys	Vähennys
Palkkaukset	33,380 —	33,380 —	— —	— —
Katsontamiesten palkkio	6,500 —	5,499 93	— —	1,000 07
Korvaus tarkastusmatkoista	800 —	387 05	— —	412 95
Vaatetus	8,500 —	8,548 98	48 98	— —
Muona	41,000 —	43,451 03	2,451 03	— —
Lääkkeet	10,000 —	10,968 83	968 83	— —
Kalusto	2,000 —	2,537 95	537 95	— —
Tarveaineet	800 —	1,069 30	269 30	— —
Halot ja valaistus	15,000 —	14,887 68	— —	112 32
Hevosenruoka	1,000 —	766 30	— —	233 70
Korjaustyöt	4,700 —	6,170 97	1,470 97	— —
Työlaitos	22,840 —	25,079 14	2,239 14	— —
Kaupunkiin ja maaseudulle elänteille annetut	64,000 —	69,500 42	5,500 42	— —
Erinäisiin laitoksiin otetat	7,000 —	5,017 65	— —	1,982 35
Sairaanhoido	7,500 —	9,244 90	1,744 90	— —
Mielenvikaisten hoito	22,000 —	21,784 —	— —	216 —
Suoranaiset avut	40,000 —	43,809 —	3,809 —	— —
Sekalaiset menot	8,000 —	8,526 81	526 81	— —
Summa	295,020 —	310,629 94	19,567 33	3,957 39

Vaivaishoidon hallinnosta selkoa tehtäessä ei ole jätettävä huomioonottamatta niitä korvauksia, jotka vaivaishoito 17 p:nä Maaliskuuta 1879 annetun Armollisen asetuksen 28 §:n mukaan on saanut kruunulta, eikä niitä apumaksuja ja korvauksia, joita muut kunnat ja yksityiset ovat antaneet, eikä myöskään tuloja työ- ja vaivaistalosta.

Kun tässä edellä mainituista vaivaishoidon menoista kaikkiaan Smk:sta 310,629: 94 vähennetään viitattut tulot Smk. 23,873: 05, nähdään että kunnan todelliset menot 1902 vuoden vaivaishoidosta olivat Smk 286,756: 89.

Seuraava taulu osoittaa eri menojen eron vuosina 1901 ja 1902.

	Menot		Vuonna 1902		
	1902	1901	menot		
			lisäytyneet		vähentyneet
Palkkaukset	33,380 —	32,780 —	600 —	—	—
Katsontamiesten palkkaus	5,499 93	3,868 50	1,631 43	—	—
Korvaus tarkastusmatkoista	387 05	474 51	—	—	87 46
Vaatetus	8,548 98	8,700 26	—	—	151 28
Muona	43,451 03	39,488 91	3,962 12	—	—
Lääkkeet	10,968 83	10,503 50	465 33	—	—
Kalusto	2,537 95	2,854 66	—	—	316 71
Tarvaineet	1,069 30	926 83	142 47	—	—
Halot ja valaistus	14,887 68	15,273 74	—	—	386 06
Hevosenuoka	766 30	659 50	106 80	—	—
Korjaustyöt	6,170 97	8,835 51	—	—	2,664 54
Työlaitos	25,079 14	26,364 40	—	—	1,285 26
Kaupunkiin ja maaseudulle elätteille annetut	69,500 42	64,110 93	5,389 49	—	—
Erinäisiin laitoksiin otetut	5,017 65	4,599 17	418 48	—	—
Sairaanhoido	9,244 90	7,953 10	1,291 80	—	—
Mielenvikaisten hoito	21,784 —	23,390 77	—	—	1,606 77
Suoranaiset avut	43,809 —	42,650 —	1,159 —	—	—
Apu asevelvollisten vaimoille ja lap- sille	—	1,225 —	—	—	1,225 —
Sekalaiset menot	8,526 81	9,027 93	—	—	501 12
Summa	310,629 94	303,687 22	15,166 92	8,224 20	

Kaupungin vaivaishoidon hallintoon on luonnollisesti vaikuttanut keväällä ja syksyllä 1902 vallinnut työnansion puute sekä kulkutaudit. Näissä seikoissa sekä ruumiillista työtä tekevän luokan keskuudessa yhä

yleisemmin sattuvissa hermotaudeissa ja mielenviassa on selitys menojen edelleen lisääntymiseen vuonna 1902.“

Vaivaistalon jahtaja kunnallisneuvos Degerholm on voimassa olevan vaivahoito-ohjesäännön 30 §:n h) momentin nojalla antanut erityisen, suomennettuna näinkuuluvan kertomuksen Helsingin kaupungin työ- ja vaivaistalosta vuonna 1902.

„Vuoden kuluessa vaivaistaloon otetut ovat olleet iäkkäitä, kivuloisia, raihnaisia taikka mielenvikaisia henkilöitä, sekä turvattomia tai huonosti hoidettuja lapsia, jotka täällä on pidetty jonkun aikaa, sitten annettavaksi elätteille yksityisille, hyväksitunnetuille perheille, osaksi kaupunkiin osaksi maaseudulle, hoidettaviksi ja kasvatettaviksi.

Vaivaistalossa hoidettuja.

Että laitokseen otettuja hoidokkaita kykynsä mukaan on käytetty työhön, näkyy tähän liitetystä työluettelosta, sekä siitä että osa vaatetusta, halonhakkuuta, huoneiden puhtaanapitoa, pesua y. m. laitoksessa on toimitettu hoidokkailla.

Muonapitoa työ- ja vaivaistalossa on hoitanut allekirjoittaneen ja emännän lähimmän silmälläpidon alaisena yksi taloudenhoitajatar tarpeellisen palvelusväen avulla ja se on antanut tulokseksi, että kustannus joka päiväannoksesta eli täysi-ikäisen henkilön ylläpidosta päivässä, on ollut vaivaistalossa 32,95 penniä ja työlaitoksessa, jossa täytyy antaa runsaampia annoksia, koska sinne otetut ovat terveempiä ja enemmän työkykyisiä, 42 penniä sekä uudessa mielenvikaisten hoitolaitoksessa 37 penniä.

Muonapito Työ- ja vaivaistalossa.

Vuosi 1902 on työ- ja vaivaistalossa mennyt suurempia muutoksia missään suhteessa sattumatta taikka järjestyksen ja työn häiriöitä laitoksessa tapahtumatta. Hoidokasten käytös ei ole antanut aihetta pahempiin muistutuksiin ja rangaistustoimenpiteisiin on ainoastaan varsin harvoin tarvittu ryhtyä.

Järjestys Työ- ja vaivaistalossa.

Laitoksen 1902 vuoden toiminnan enempään erikoisseikkain selville saamiseksi pyytää allekirjoittanut saada viitata niihin liitteisin, jotka ovat tämän kertomuksen mukana ja jotka on nimitetty seuraavasti:

- 1:ksi. Luettelo Helsingin kaupungin työ- ja vaivaistalon muonapitoa varten toimitetuista, ostetuista ja vaivaistalon maa-alueelta korjatuista tuotteista vuonna 1902.
- 2:ksi. Luettelo toimitetuista töistä — paitsi puhtaalla rahalla maksetuista.
- 3:ksi. Tietoja Helsingin kaupungin työ- ja vaivaistaloon vuonna 1902 otettujen hoidokasten luvusta, heidän iästään y. m.

- 4:ksi. Yhteenveto Helsingin kaupungin Työlaitoksessa pidetyistä päivätyöluetteloista vuonna 1902.
- 5:ksi. Tietoja toiminnasta Helsingin kaupungin Työlaitoksessa vuonna 1902.
- 6:ksi. Varastoluettelo Helsingin kaupungin Työlaitoksessa 31 p:nä joulukuuta 1902.
- 7:ksi. Luettelo Helsingin kaupungin Työlaitoksessa jälellä olevista tarveaineista 1902 vuoden lopussa.
- 8:ksi. Luettelo miehistön ruumiinpainon muutoksista Helsingin kaupungin Työlaitoksessa vuonna 1902.“

Näistä liitteistä, mikäli ei tietoja niistä ole otettu järempänä seuraaviin tilastollisiin tauluihin, mainittakoon seuraavaa:

Rahatulo vaivaistalon töistä vuonna 1902 oli Smk. 276: 61. Paitsi että laitoksen vanhempia alusvaatteita ja pukuja on tarpeenmukaisesti kunnossapidetty, on vaivaistalossa tehty seuraavat työt laitoksen tarpeeksi. *Neulomista*: 174 lakanaa, 154 paitaa, 195 naisten paitaa, 191 pyyheliinaa, 100 matrassinpäällystä, 98 tyynynpäällystä, 150 leninkiä, 155 röijyä, 64 alushametta, 22 esiliinaa, 230 päähuivia pallistettu, 119 nenäliinaa pallistettu, 16 topattua päällysnuttua, 8 topattua päällystakkia, 11 paria kaihtimia, 59 lapsenpaitaa, 40 paria lasten alushousuja, 38 lasten alusliiviä, 11 lastenpuseroa, 7 lasten kolttua, 20 lasten manttelia, 6 lasten kapaloa; *Riätälintöitä*: 6 takkia, 15 paria housuja, 3 liivit ja vanhempain vaatteiden paikkausta; *Sukankudontaa*: 82 paria villasukkia, 34 paria puuvillasukkia, 187 paria pellavasukkia, 10 paria vanttuita ja parsimista, 173 metriä tilkkumattoja kudottu vuoden kuluessa; *Puusepäntöitä*: sekalaisia pienempiä puusepäntöitä laitoksen tarpeiksi. Ruumisasemalle on kuljetettu 199 ruumista kuolleita varattomia henkilöitä. Töitä viljelysmaan hoitamisessa ja korjattaessa: 760 metriä L $\frac{1}{2}$ heiniä, 36 hl lanttuja, 22 hl porkkanoita, 1,550 kapp. kaalia ja sekalaisia vihanneksia.